

شرح خدمات

یک - عنوان

ارزشگذاری اقتصادی مشارکتی خدمات تالاب قره قشلاق

سفارش دهنده: طرح حفاظت از تالاب‌های ایران

دوره زمانی: مهر ۱۳۹۹ تا آذر ۱۴۰۰

حوزه مطالعاتی: استان آذربایجان شرقی

دو - پیشینه و/یا ضرورت

طرح حفاظت از تالاب‌های ایران که از سال ۱۳۸۴ با حمایت برنامه عمران ملل متحد، تسهیلات محیط زیست جهانی و سازمان حفاظت محیط زیست آغاز شده است، نمونه‌ای از تلاش‌های صورت گرفته در راستای ارتقای مدیریت تالاب‌ها در کشور ایران به شمار می‌رود که بر استقرار مدیریت زیست‌بومی در سطوح ملی و محلی، فضای مناسب برای مشارکت ذینفعان و تدوین و اجرای برنامه‌های مدیریت جامع برای تالاب‌های مهم کشور تمرکز نموده است. این برنامه‌های مدیریت در قالب یک فرایند مشارکتی و با هدف هم-افزایی بین پروژه‌های توسعه‌ای و اقدامات حفاظتی در سطح حوضه آبریز تالاب‌ها تدوین می‌شوند و وظایف هر یک از نهادهای دولتی و غیردولتی در حفاظت از تالاب را هم‌راستا با شکل‌گیری توسعه پایدار در سطح حوضه مشخص می‌نمایند. در این بین علاوه بر پرداختن به موضوعات مختلف نظیر تغییر اقلیم، حفاظت از تنوع زیستی، معیشت جوامع محلی، اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی عمومی، مدیریت منابع آب و خاک با هدف تأمین حق‌آبه تالاب‌ها مورد توجه ویژه قرار می‌گیرد.

با توجه به محورهای ذکر شده، پروژه "الگوسازی مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی" تاکنون فعالیت‌های خود را در ۱۵۰ روستای استان‌های آذربایجان شرقی و آذربایجان غربی به انجام رسانده است. طی فازهای اول تا ششم تعداد ۱۵۰ «پروژه کشاورزی پایدار»، تعداد ۹ پروژه مکمل «معیشت سازگار با منابع آبی» و ۸ پروژه «صندوق خرد اعتباری زنان روستایی» پیاده‌سازی و اجرا گردیده است.

از دیگر محورهای فعالیت طرح حفاظت از تالاب‌های ایران، تعیین و بازخوانی ارزشهای تالابی و پخش و انتشار آنها می‌باشد. اجرای موفقیت آمیز پروژه ارزشگذاری تالاب کانیرازان در طرح حفاظت از تالاب‌های ایران که منجر به تعیین مهمترین خدمات این تالاب شامل تعدیل آب و هوای منطقه، جذب آلاینده‌ها، حفظ گونه‌های جانوری و گیاهی، حفظ و هضم مواد غذایی وارده به تالاب، تفرج و گردشگری و آموزش و فراگیری زیست‌شناسی مناطق تالابی شد، مقدمات تعریف این پروژه ارزشگذاری مشارکتی را فراهم آورد. این تجربه علاوه بر استفاده از مطالعات قبلی طرح در تعیین ارزشهای تالاب کانیرازان، جنبه مشارکتی پروژه را نیز تقویت نموده و با

همکاری جوامع محلی و دست اندرکاران مختلف در موقعیت جغرافیایی متفاوت به بازخوانی ارزشهای اکولوژیک تالاب قره قشلاق در منطقه می پردازد.

با توجه به محورهای ذکر شده، پروژه "الگوسازی مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی" تاکنون فعالیت‌های خود را در ۱۵۰ روستای استان‌های آذربایجان شرقی و آذربایجان غربی به انجام رسانده است. طی فازهای اول تا ششم تعداد ۱۵۰ «پروژه کشاورزی پایدار»، تعداد ۹ پروژه مکمل «معیشت سازگار با منابع آبی» و ۸ پروژه «صندوق خرد اعتباری زنان روستایی» پیاده‌سازی و اجرا گردیده است.

هدف اصلی از طرح پیش رو آگاه سازی جوامع محلی حاشیه تالاب قره قشلاق از ارزشهای اقتصادی-اجتماعی و محیط زیستی این تالاب می باشد که در نهایت به حفظ و حراست تالاب از سوی جامعه محلی منجر خواهد شد. در این میان اقتصاد اکولوژیکی و منابع طبیعی که هر دو از زیربخشهای اقتصاد محیط زیست به شمار می رود نقشی کلیدی در تعریف و تعیین ارزشهای تالابی خواهند داشت که به تفصیل در خلال انجام این تجربه مشارکتی مورد بررسی و ارزیابی قرار خواهند گرفت.

سه - گروه مخاطب و کاربرد یافته‌ها

مخاطبان مستقیم این طرح جوامع محلی ساکن در اطراف تالاب قره قشلاق می باشند که از طریق این روش آگاهی بیشتری نسبت به ارزش های اقتصادی تالاب قره قشلاق یافته و در نتیجه نسبت به حفظ و حراست تالاب و اراضی حاشیه آن اهتمام بیشتری می ورزند. مخاطبان غیر مستقیم این پروژه سازمان محیط زیست و سازمان برنامه و بودجه کشور می باشند که مباحث مرتبط با ارزشهای واقعی تالاب را در برنامه ریزیها و حسابهای کلان کشوری ترتیب اثر خواهند داد. همچنین برنامه توسعه ملل متحد (UNDP) و سازمان محیط زیست استان نیز از دیگر گروههای مخاطب این ارزیابی می باشند که در انتقال این تجربه به سایر مناطق تالابی نقش کلیدی ایفا خواهند نمود. نتایج این مطالعه همچنین می تواند موجب اصلاح و تکمیل شیوه های ارزشگذاری موجود، ارتقای سطح دانش و ظرفیت کارشناسی، تعیین خسارات زیست محیطی و ارزشگذاری آنها، ایجاد پایلوت و قابلیت تعمیم آن به موارد مشابه، اصلاح ارزیابی ها و امکان سنجی اقتصادی طرح های توسعه با در نظر گرفتن ملاحظات زیست محیطی گردد.

چهار - اهداف پروژه

هدف اصلی از طرح پیش رو اصلی ارزشگذاری خدمات تالابی از طریق مشارکت دادن جوامع ذینفع و درگیر خدمات است و آگاه سازی جوامع محلی حاشیه تالاب قره قشلاق از ارزشهای اقتصادی-اجتماعی و محیط زیستی این تالاب می باشد که در نهایت به حفظ و حراست تالاب از سوی جامعه محلی منجر خواهد شد. از اهداف جانبی این طرح می توان به برآورد ارزش های این تالاب

بین‌المللی در راستای به‌کارگیری در حساب‌های ملی و در آینده پیاده‌سازی برنامه مالیات‌های سبز اشاره نمود. مستندسازی روش ارائه شده در این پروژه برای کاربرد در سایر تالاب‌ها و یا سایر منابع محیط زیستی از دیگر اهداف این طرح می‌باشد.

پنج - روش شناسی

این پروژه فرآیندهای جلب مشارکت را برای ارزشگذاری اقتصادی تالاب قره قشلاق به کار خواهد گرفت. رویکردهای غیر مشارکتی پیش از این برای ارزشگذاری اقتصادی تالاب کانیرازان به کار گرفته شده، اما طرح پیش رو دو رویکرد پیشین را با روشی مشارکتی ادغام نموده و با مشخص نمودن کارکردهای اصلی این تالاب مهم برای جوامع محلی حاشیه آن، نسبت به ارزشگذاری اقتصادی تالاب اقدام خواهد نمود. این کارکردها می‌تواند شامل خدمات زیستگاهی و پشتیبان حیات، فرهنگی و اجتماعی و تولیدی تالابها بوده که با در نظر گرفتن روش‌های مرسوم ارزشگذاری مشارکتی اجرا می‌گردد.

شش - شرح خدمات

محدوده جغرافیائی طرح پیش رو تالاب قره قشلاق و کلیه روستاهای حاشیه آن می‌باشد. جزئیات شرح خدمات جهت انجام اهداف ذکر شده در بند چهار در جدول زیر ارائه شده است. لازم به ذکر است که نتایج مورد انتظار بر اساس مهمترین خروجی‌های مد نظر از انجام فعالیت‌های مذکور طراحی شده و به منزله شاخصی برای ارزیابی کیفی گزارش ارسالی مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

جدول شماره ۱: شرح خدمات ارزشگذاری اقتصادی مشارکتی تالاب قره قشلاق

ردیف	عنوان	درصد از کل کار
۱	شناسائی خدمات و کارکردهای تالاب قره قشلاق	%۱۵
۱-۱	شناخت محدوده و سابقه تالاب، زنجیره تالاب، و سایر ویژگیهای اکولوژیکی آن	
۱-۲	شناخت تهدیدات بالادستی و پایین دستی تالاب	
۱-۳	شناخت منابع تامین آب تالاب	
۱-۴	شناخت مدیریت، اسناد بالادستی و نحوه تامین اعتبارات برای حفاظت تالاب	
۲	ورود به جامعه محلی و برقراری ارتباط با جامعه روستائی	%۲۰
۲-۱	ورود به جامعه محلی، برقراری ارتباط و تعامل با اقشار مختلف جامعه روستائی، در بستری مشارکتی و با فنون تسهیلگری	
۲-۲	جانمایی و ثبت خصوصیات منابع طبیعی و پتانسیل‌های موجود در روستا و تالاب با کاربرد روش‌هایی مانند ترسیم نقشه‌ی منابع و نقشه‌ی اجتماعی و ...	
۲-۳	بررسی مشارکتی کارکردهای آبی تالاب قره قشلاق در قالبی ابتکاری مانند استفاده از نقشه، تصویر و ...	

درصد از کل کار	عنوان	ردیف
	بررسی مشارکتی کارکردهای تنوع زیستی تالاب قره قشلاق در قالبی ابتکاری مانند استفاده از نقشه، تصویر و ... و یا حضور در محل	۲-۴
	بررسی مشارکتی کارکردهای اقتصادی-اجتماعی تالاب قره قشلاق در قالبی ابتکاری مانند استفاده نمایه های شاخص درآمدی روستا	۲-۵
	بررسی مشارکتی سایر کارکردهای تالاب قره قشلاق در قالبهای ابتکاری	۲-۶
	بررسی منابع موجود و انتخاب بهترین روش برای ارزشگذاری مشارکتی اقتصادی تالاب	۳
۱۵٪	بررسی مبانی نظری و احصاء تمام روش های مشارکتی و غیر مشارکتی	۳-۱
	بررسی داده های مورد نیاز و نحوه جمع آوری اطلاعات	۳-۲
	تعیین و تعریف حوزه مطالعاتی و دامنه محدودیت های ارزشگذاری و نیازهای اطلاعاتی	۳-۳
	تعریف روش های جمع آوری داده ها و انتخاب مناسبترین روش ارزشگذاری	۳-۴
	استخراج قیمت های روز کارکردهای محیط زیستی تالاب مستخرج از بند ۱	۳-۵
	یافتن نمایه درآمدی شاخص روستا به عنوان پایه محاسبات ارزشگذاری (مانند تعداد دام سبک، هکتار زمین گندم و ...)	۳-۶
	ارزشگذاری اقتصادی مشارکتی خدمات تالاب قره قشلاق	۴
۴۰٪	برگزاری نشست با روستائیان و دسته بندی و رتبه بندی کارکردهای تالابی به ترتیب اهمیت آنها.	۴-۱
	این مورد همچنین می تواند شامل کارکردهای منفی تالاب هم بشود نظیر بیماری انگلی حشرات و سایر بیماریها	۴-۱
	اسکن محیطی تالاب و مشاهده کارکردهای موجود و یا تخریب شده آن در عرصه	۴-۲
	تهیه مشارکتی نقشه خدمات اکوسیستمی تالاب از طریق اسکن محیطی تالاب	۴-۲
	استخراج ارزش و اهمیت هر کارکرد طی فرآیند مشارکتی	۴-۳
	ارزشگذاری مشارکتی کارکردهای تالاب قره قشلاق به عنوان زیستگاه حیات وحش و گیاهان آبی با فنون تسهیگری و بر اساس قیمت روز و نمایه شاخص روستا	۴-۴
	ارزشگذاری مشارکتی کارکردهای تالاب قره قشلاق به عنوان بهبوددهنده کیفیت محیطزیست با فنون تسهیگری و بر اساس قیمت روز و نمایه شاخص روستا	۴-۵
	ارزشگذاری مشارکتی کارکردهای اقتصادی-اجتماعی تالاب قره قشلاق با فنون تسهیگری و بر اساس قیمت روز و نمایه شاخص روستا	۴-۶
	ارزشگذاری مشارکتی سایر کارکردهای تالاب قره قشلاق با فنون تسهیگری و بر اساس قیمت روز و نمایه شاخص روستا	۴-۷
	تجزیه و تحلیل آماری شرکت کنندگان در ارزیابی شامل تجزیه و تحلیل سنی، جنسی و تحصیلی	۴-۸
	تدوین مشارکتی برنامه اقدام برای معرفی ارزش کارکردهای تالاب به دست اندرکاران	۴-۹
بررسی نتایج از طریق به اشتراک گذاری آنها با اداره کل محیط زیست، جهاد کشاورزی و آب منطقه ای استان در قالب برگزاری کارگاه مشورتی	۴-۱۰	
ارتقای آگاهی ها و حساسیت های زیست محیطی روستائیان نسبت به کارکردهای تالاب از طریق اجرای دو رویداد خلاقانه در روستا بر اساس برنامه اقدام تدوین شده در بند ۴=۹	۴-۱۱	
	تدوین/ به روز رسانی مشارکتی برنامه اقدام جهت تقویت خدمات اکوسیستمی تالاب	۵
	بررسی خدمات اکوسیستمی که می تواند فرصت های سرمایه گذاری در حاشیه تالاب ایجاد نماید	۵-۱

ردیف	عنوان	درصد از کل کار
۵-۲	معرفی بسته های سرمایه گذاری حاصل از خدمات اکوسیستمی تالاب مانند اکوتوریسم، کشت و توسعه گیاهان تالابی و ...	
۵-۳	معرفی اقدامات لازم جهت حفظ و حمایت از خدمات اکوسیستمی تالاب	
۶	مدیریت فرآیند و مستندسازی	۱۰٪
۶-۱	تهیه و نصب تابلوی معرفی کارکردها و ارزش های تالاب در روستا	
۶-۲	مستند سازی از کلیه مراحل و اقدامات پروژه در قالب گزارش های دوره ای	
۶-۳	ارائه گواهینامه پایان دوره به کلیه افرادی که در کارگاههای ارزشگذاری مشارکتی شرکت نموده اند با همکاری طرح حفاظت از تالاب های ایران	

هفت - تولیدات پژوهش

تهیه مجموعه ای شامل: کتابچه ارزشگذاری مشارکتی تالاب قره قشلاق، مستندسازی تجربیات در قالب یک راهنما، بانک اطلاعاتی شرکت های مجری، و ارائه گزارشات پیشرفت در قالب Power point، چکیده انگلیسی و فایل های پیوست (عکس، نمودار، فایل های جانبی Word و Excel و هر فایل دیگر).

هشت - جدول زمانی

زمان پیشنهادی طرح حفاظت از تالاب های ایران برای انجام کامل ارزیابی اجتماعی-اقتصادی پروژه حداکثر یک سال می باشد. زمان بندی اجرای پروژه در بازه زمانی ذکر شده به شرح زیر می باشد:

ردیف	عنوان	زمان بندی			
		پاییز ۱۳۹۹	زمستان ۱۳۹۹	بهار ۱۴۰۰	تابستان ۱۴۰۰
۱	بررسی مشارکتی کارکردهای تالاب قره قشلاق				
۲	بررسی منابع موجود و انتخاب بهترین روش برای ارزشگذاری مشارکتی اقتصادی تالاب				
۳	ارزشگذاری اقتصادی مشارکتی تالاب قره قشلاق				
۴	مدیریت فرآیند و مستندسازی				

نه - پشتیبانی اجرای پژوهش

طرح حفاظت از تالاب‌های ایران حتی الامکان برنامه‌ریزی و هماهنگی لازم جهت مسایل لجستیکی شامل اسکان (در مراکز استان-ها و شهرستان‌های پایلوت پروژه) و هماهنگی زمان و مکان برگزاری جلسات با بازیگران پروژه را با همکاری مجری توانمندسازی شرکت های مجری انجام خواهد داد.

ده - مشخصات و تجربه‌ی پژوهش‌گر (تیم کاری پروژه)

مجریان این طرح می بایست تجربه‌ی هدایت و اجرای برنامه های ظرفیت سازی در مقیاس های متوسط تا بزرگ را داشته باشند. همچنین مؤسسه درخواست‌دهنده می‌بایست بتواند تیم متخصصی، متشکل از تسهیله‌گرانی با سابقه کاری مرتبط با منابع طبیعی، محیط زیست، مطالعات اقتصادی، اقتصاد محیط زیست و ترویج و علوم اجتماعی، و یا رشته های مشابه فراهم آورد. همچنین داشتن اعضای از تیم کاری با سابقه کار مفید در استان‌های آذربایجان شرقی و آذربایجان غربی مطلوب خواهد بود. حق معنوی استفاده از این طرح با ذکر نام طرح حفاظت از تالاب‌های ایران بلامانع است.

یازده - ملاحظات

در تهیه و اجرای طرح پیشنهادی ملاحظات اخلاقی پژوهش می‌بایست رعایت شود، برای مثال اطلاعات به دست آمده (در نوشتار، عکس، فیلم و غیره) از سوی مصاحبه‌شوندگان، در صورت تمایل آن‌ها، «محرمانه» باقی می‌ماند.

ملاحظات مالی و حقوقی

- کلیه هزینه‌های اجرایی مرتبط با شرح خدمات فوق و همچنین هزینه‌های بیمه (حوادث و ...) کارکنان شرکت و مالیات در طول مدت زمان قرارداد به عهده شرکت مجری می‌باشد. ساختار شکست هزینه می تواند از جدول زیر تبعیت نماید:

سرفصل هزینه	درصد از کل کار
هزینه های نرم افزاری و مطالعاتی	۱۰٪
هزینه های کارشناسی و تسهیله‌گری	۴۰٪
هزینه های حمل و نقل و لجستیک	۳۰٪
مستندسازی و هزینه های چاپ و انتشارات	۱۰٪
هزینه های اداری-مالی شرکت	۱۰٪

طرح حفاظت از تالاب‌های ایران

- طرح توجیهی و مدارک مورد نیاز شامل روزنامه رسمی تاسیس و تغییرات، اساسنامه، گواهی ارزش افزوده، (در خصوص دانشگاه و مدارک حقوقی مرتبط)، سوابق کاری و برنامه زمان بندی و تیم کاری به همراه بودجه پیشنهادی را طبق فرایند استعلام در دو پاکت مجزا (پاکت الف: مدارک حقوقی و طرح پیشنهادی به همراه فازبندی و گام های اجرایی- پاکت ب: پیشنهاد مالی به همراه ریز هزینه ها و کسورات قانونی مشتمل بر بیمه، مالیات، ارزش افزوده) حداکثر تا روز یکشنبه مورخ ۲۰ مهر ماه سال ۱۳۹۹ به دفتر طرح حفاظت از تالاب‌های ایران (به آدرس: بزرگراه حکیم، پارک طبیعت پردیسان، سازمان حفاظت محیط زیست، معاونت محیط زیست دریائی و تالابها، دفتر طرح حفاظت از تالابهای ایران) ارسال نمائید.
- حد نصاب این استعلام تا سقف یک میلیارد و پانصد میلیون ریال می‌باشد.
- در پیشنهادی مالی برای هر یک از خروجی‌ها و آیتم‌ها قیمت به تفکیک اعلام شود.
- قیمت پیشنهادی به همراه کسورات قانونی و بصورت مجزا اعلام گردد.
- شرایط ویژه: در قسط آخر قرارداد معادل ۲۵٪ کل مبلغ قرارداد لحاظ و بعد از تایید نهایی و اتمام کامل تعهدات پرداخت خواهد شد.
- لازم به ذکر است شرکت منتخب در زمان عقد قرارداد، می بایست ضمانت اجرایی (سفته) معادل ۱۰٪ کل مبلغ قرارداد را در اختیار کارفرما قرار دهد و بدیهی است بعد از اتمام تعهدات عودت داده خواهد شد.
- طبق عرف قراردادها، در صورت وجود پیش پرداخت ضمانت لازم معادل مبلغ مندرج در قرارداد اخذ خواهد شد.